Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail:lett@lett.ubbcluj.ro

FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	Universitatea "Babeş-Bolyai"
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Literatura Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Filologie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studii/ Calificarea	SLLM / Master

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	**LMM2114 Retorici clasice (în limba maghiară)**							
2.2 Titularul activităţilor de curs				prof. univ. dr. Gábor Csilla				
2.3 Titularul activităţilor de seminar				prof. univ. dr. Gábor Csilla				
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	3	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Conţinut	DA
							Obligativitate	Opț.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru/activităţi didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar	2
3.4 Total ore din planul de învăţământ	42	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar	28
Distribuţia fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe					*39*
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren					*50*
Pregătire seminarii/laboratoare/proiecte, teme, referate, portofolii şi eseuri					*45*
Tutoriat					*4*
Examinări					*2*
Alte activităţi.....					

3.7 Total ore studiu individual	133
3.8 Total ore pe semestru	175
3.9 Numărul de credite	7

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competenţe	

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1 de desfăşurare a cursului	sală de curs dotată cu tablă, calculator şi videoproiector
5.2 de desfăşurare a seminarului	sală de curs dotată cu tablă, calculator şi videoproiector

6. Competenţe specifice acumulate

Competenţe profesionale	cunoaşterea unor concepte fundamentale şi a unor termeni funcţionali în domeniul retoricilor clasice în orizont istoric înţelegerea relaţiilor şi a influenţelor dintre categoriile *retorică, hermeneutică, istoria spiritualităţii* reflexie critică asupra problematicii bazată pe cunoaşterea literaturii primare şi secundare însuşirea şi aplicarea terminologiei de specialitate deschidere spre interdisciplinaritate

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail:lett@lett.ubbcluj.ro

Competenţe transversale	organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activităţi de informare şi prin proiecte în echipă

7. Obiectivele disciplinei (conform grilei de competenţe specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• disciplina oferă o abordare aprofundată, aplicată pe sistemul retoricilor clasice, a modelelor teoretice legate de retorică, interpretarea contextelor istorice ale acestora în perspectivă istorică și a istoriei mentalităților • relaționarea textelor și a contextelor studiate, capacitatea de a construi argumentat o perspectivă analitică asupra anumitor probleme din domeniu • elaborarea unui discurs oral/scris complex, bogat lexical și sintactic, articulat precis din punct de vedere logic, pe o temă sau alta dintre cele care fac obiectivul cercetării în cadrul disciplinei
7.2 Obiectivele specifice	• descrierea si exemplificarea metodelor acumulate în cadrul analizelor individuale

8. Conţinuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observaţii
1. Sistemul retoric și septem artes liberales. Interdisciplinaritatea și univetsalitatea retoricii clasice – hermeneutică, teologie, spiritualitate Concepte de bază/cuvinte cheie: sistem retoric, situația retorică, genuri, genuri de stil	Prelegere, exemplificare, problematizare, exerciţiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text	
2. Inventio și bazele semioticii. Status retoric, dialectica și interrelația dintre lucruri și cuvinte (*res et verba*) Concepte de bază/cuvinte cheie: inventio, argumentare, amplificare	Prelegere, exemplificare, problematizare, exerciţiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text	
3. Silogismul, entimema, exemplul. Metode de argumentare în retorică și în dialectică. Culegeri de exemple Concepte de bază/cuvinte cheie: silogistică, argumentarea inductivă și deductivă	Prelegere, exemplificare, problematizare, exerciţiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text	
4. Dispositio: structura și istoria sa Concepte de bază/cuvinte cheie: exordium, narratio, confirmatio, refutatio, digressio, peroratio	Prelegere, exemplificare, problematizare, exerciţiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text	
5. Elocutio = stilistică? Spre o interpretare alternativă a elocuției. Concepte de bază/cuvinte cheie: aptum, decorum, copia rerum, copia verborum 6. Memoria și retorica. Metaforele, locurile, formele memoriei. Memoria în orizontul trecutului și al viitorului Concepte de bază/cuvinte cheie: mnemotehnică, memorie culturală, meditație	Prelegere, exemplificare, problematizare, exerciţiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text. Prelegere, exemplificare, problematizare, exerciţiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text.	
7. Actio, pronuntiatio. Tradițiile nonverbale ale discursului Concepte de bază/cuvinte cheie: reglarea vocii, mimica, gesturi	Prelegere, exemplificare, problematizare, exerciţiu, dialog, întrebarea euristică, analiza de text	

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail:lett@lett.ubbcluj.ro

Bibliografie

1. Silva Rhetoricae: http://humanities.byu.edu/rhetoric/silva.htm;
2. Roland Barthes, *A régi retorika* = Thomka Beáta (szerk.), *Az irodalom elméletei III*, Pécs, 1997, 69–178.
3. Adamik Tamás, *A retorikai szituáció: a szónoki beszéd fajai és részei* = Adamik Tamás–A. Jászó Anna–Aczél Petra, *Retorika*, Bp., 2005, 38–55.
4. Augustinus, *De doctrina christiana*. În limba maghiară: *Szent Ágoston, A keresztény tanításról*, Bp., 2001.
5. Adamik Tamás, *Szemiotika és a biblia* = UŐ., *Antik stíluselméletek Gorgiastól Augustinusig*, Bp., 1998, 255–278.
6. Carolus Regius, *Orator christianus*, Roma, 1612. Részletek magyarul: C. R., *Keresztény szónok* = Bitskey István (szerk.), *Retorikák a barokk korból*, Debrecen, 2003, 157–203.
7. Kecskeméti Gábor, Toposzok és exemplumok a história hasznairól a 17. században, Studia Litteraria, 32(1994), 73–89.
8. Bartók István, *„Sokkal magyarabbúl szólhatnánk és írhatnánk". Irodalmi gondolkodás Magyarországon 1630–1700 között*, Bp., 1998.
9. Imre Mihály, *Magyarország panasza*, Debrecen, 1995.
10. Claude Bremond–Jacques Le Goff–Jean-Claude Schmitt, *L'Exemplum, Brepols*, 1982. Részletek magyarul: *Az „exemplum"*, LK.k.t., 2001, 55–63.
11. Bujdosóné Papp Andrea, *„Ritka és válogatott történetekbül készittetet tükörök". A kultúrák közötti kommunikáció egy fajtája a 18. századi magyar társadalomban* = Szemerkényi Ágens (szerk.), *Folklór és irodalom*, Bp., 2005, 116–128.
12. Barbara Bauer, *Die Rhetorik des Streitens. Ein Vergleich der Beiträge Philipp Melanchthons mit Ansätzen der modernen Kommunikationstheorie*, Rhetorica. A Journal of the History of Rhetoric, 1996, 37–69.
13. Hans-Robert Jauss, *A hitvita avagy: The Last Things Before The Last* = Thomka Beáta (szerk.), *Az irodalom elméletei V.*, Pécs, 1997, 143–179.
14. *Elocutio* = Gert Ueding (ed.), *Historisches Wörterbuch der Rhetorik II*, Tübingen, 1994, 1022–1062.
15. Bencze Lóránt, *Stílus és értelmezés a nyelvi kommunikációban*, Bp., 1996.
16. Bencze Lóránt, *A trópusok, az alakzatok és a metaforaalkotás* = Szathmári István (szerk.), *Hol tart ma a stilisztika?* Bp., 1996, 234–309.
17. Bartók István, *Terminusok és szakkifejezések. Medgyesi Pál és a magyar tudományos műnyelv* = Fazakas Gergely Tamás és Győri L. János (szerk.), *Medgyesi Pál redivivus. Tanulmányok a 17. századi puritanizmusról*, Debrecen, 2008, 156–163.
18. Gábor Csilla, *„A szóllásnak módgyát úgy ejteném. Pázmány Péter és az anyanyelvűség programja* = UŐ., *Religió és retorika: Tanulmányok a középkori, reneszánsz, barokk irodalomról*, Kolozsvár, 2002, 219–230.
19. Paul Ricoeur, *Memoria, istoria, uitarea*, Bukarest, 2001.
20. Douve Draaisma, *Metaforamasina. Az emlékezet egyik lehetséges története*, Bp., 2002.
21. Erdei Klára, *Auf dem Wege zu sich selbst: die Meditation im 16. Jahrhundert: Eine funktionsanalytische Gattungsbeschreibung*, Wiesbaden, 1990.
22. Gábor Csilla, *„Religiosa actio mentis". Meditációelmélet és meditációtípusok a kora újkorban Európában és*

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail:lett@lett.ubbcluj.ro

Magyarországon = Uő (szerk.), *Devóciók, történelmek, identitások*, Kolozsvár, 2004, 9–60.

23. Jan Bremmer–Herman Roodenburg (ed.), *A Cultural Hirtory of Gesture. From Antiquity to the Present Day*, Cambridge, 1991.

Bibliografie opțională:

1. Kecskeméti Gábor, *A prédikáció műnemi besorolása és a prédikációelméleti gondolkodás korszakai* = Kecskeméti Gábor (szerk.), *Tarnai Andor-emlékkönyv*, Bp., 1996, 143–158.

2. Gábor Csilla, *Káldi György prédikációi. Források, teológia, retorika*, Debrecen, 2001, 132–148.

3. Kecskeméti Gábor, *Teológia és retorika a régi magyar prédikációirodalomban* = Jankovics József, Monok István, Nyerges Judit, Sárközy Péter (szerk.), *A magyar művelődés és a kereszténység (La civiltà ungherese e il cristianesimo): A IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai (Róma--Nápoly, 1996. szeptember 9--14.)*, Bp.–Szeged, 1998, II, 743–753.

4. Bitskey István, *Ekkleziológia és retorika Pázmány Péter műveiben, Studia Universitatis Babes-Bolyai, Series Theologia Catholica Latina (1)*, 2000, 119–134.

5. Madas Edit, *Középkori prédikációirodalmunk történetéből: A kezdetektől a XIV. század elejéig*, Debrecen, 2002.

8.2 Seminar		Observaţii
1. Introducere. Retorica clasică pe mâinile unui poet neoclasic. Babits Mihály, *Irodalmi nevelés* Cuvinte cheie: retorică, didactică, literatură, gândire, argumentare	Conversaţie euristică; analize de text. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciţii.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
2. Scrierea și citirea. Platon despre schimbarea paradigmei: *Phaedrus* Cuvinte cheie: scrierea, citirea, dialogul, conversația euristică, memoria	Conversaţie euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analiza unor texte pe baza cunoştinţelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciţii.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
3. Retorică și pedagogie: bazele epistemologice și morale ale retoricii. Quintilian: *Institutio oratoria*, cărțile II, XII Cuvinte cheie: morala, pedagogie, elocvență, personalitate, antropologie	Prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analize de texte. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciţii.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
4. Locurile memoriei și ale uitării. Augustinus, *Confessiones*, cartea X. Cuvinte cheie: metafora, memoria, uitarea, reflexia, introspecția	Prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analize de texte. Analiza unor texte pe baza cunoştinţelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciţii.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
5. Quadruplex sensus și Dante: *Paradisul*, Scrisoarea a	Conversaţie euristică;	Lectura în prealabil a textelor

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail:lett@lett.ubbcluj.ro

XIII-a Cuvinte cheie: sens literar, alegoric, moral, anagogic, metode de interpretare medievală	prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analize de texte reprezentative pentru tenmatica actuală. Analiza unor texte pe baza cunoştinţelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual.	care urmează să fie interpretate este obligatorie
6. Retorica meditației: teorii premoderne. Meditația și dialectica (Thomas Kempis, Wessel Gansfort(. Meditația și *potentia animae* (Ludovicus Granatensis(Cuvinte cheie: meditație, dialectică, memoria, intelectul, voința	Conversaţie euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analize de texte. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciţii.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
7. Retoricile ordinii: Bonaventura, Bellarmino, Tasi Gáspár Cuvinte cheie: metafore ale vieții spirituale, retorica spiritualității, meditația medievală și premodernă, terminologia științifică în formare	Conversaţie euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analize de texte. Analiza unor texte pe baza cunoştinţelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
8. Hagiografie și polemică: Monoszlói András, Gyarmathi Miklós, Pázmány Péter desore cultul sfinților Cuvinte cheie: polemică, cultul sfinților, argumentare, silogism, dialectică	Conversaţie euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analize de texte reprezentative pentru evoluţia prozei Analiza unor texte pe baza cunoştinţelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciţii.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
9. Argumentele intelectualității și a sentimentelor/afectelor în cultura retorică: polemia religioasă. Polemica despre biserica adevărată: Pázmány Péter, Pécsváradi Péter. Cuvinte cheie: polemica, eclesiologia premodernă, silogism, argumente ad hominem	Conversaţie euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analize de texte reprezentative pentru evoluţia prozei Analiza unor texte pe baza cunoştinţelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciţii.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
10. Hagiografie și predică: Illyés András, Illyés István despre sfinții maghiari din evul mediu Cuvinte cheie: predica, omiletică, afectivitate, amplificare, hypotyposis	Conversaţie euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analize de texte reprezentative pentru evoluţia prozei Analiza unor	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail:lett@lett.ubbcluj.ro

	texte pe baza cunoştinţelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie individual. Exemplificări, exerciţii.	
11. Afectivitate și retorică. Predica de vinerea mare nr. 2. a lui Kelemen Didák Cuvinte cheie: predica, omiletică, afectivitate, amplificare, hypotyposis	Conversaţie euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analize de texte reprezentative pentru evoluţia prozei Analiza unor texte pe baza cunoştinţelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciţii.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
12. Retorica ăn afara retoricii clasice: convenții stilistice și lingvistice în testamente. Testamentu lui Kornis Gáspár Cuvinte cheie: testament, reguli ale unui testament, retorică, convenții stilistice	Conversaţie euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analize de texte reprezentative pentru evoluţia prozei Analiza unor texte pe baza cunoştinţelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciţii.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
13. Tradiția retorică a elogiului. Kölcsey Ferenc, *Emlékbeszéd Kazinczy Ferenc felett*, *Emlékbeszéd Berzsenyi Dániel felett* Cuvinte cheie: elogiu, genul demonstrativ, afectivitate, tradiție retorică	Conversaţie euristică; prezentarea unor referate redactate de către studenţi; analize de texte reprezentative pentru evoluţia prozei Analiza unor texte pe baza cunoştinţelor teoretice predate la curs. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciţii.	Lectura în prealabil a textelor care urmează să fie interpretate este obligatorie
14. Concluzii. Recapitulări.	Conversaţie euristică. Lucru în perechi, grupuri sau individual. Exemplificări, exerciţii.	

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail:lett@lett.ubbcluj.ro

Bibliografie

1. Alexander Baumgarten, *A* Phaidrosz *egységes témája Platón és a felejtés problémája*, Kellék, 1997/8–9, 31–37.
2. Simon Attila, *A lélekbe írt logosz*, http://okorportal.hu/wp-content/uploads/2013/02/2004_4_simon.pdf
3. G. R. F. Ferrari, *Listening to the Cicadas: A Study of Plato's Phaedrus*, New York, 1987. (http://catdir.loc.gov/catdir/samples/cam031/86034334.pdf)
4. Arthur E.Walzer, *Quintilian's 'Vir Bonus' and the Stoic Wise Man*, Rhetoric Society Quarterly (33.4), 2003, 25–42.
5. Arthur E.Walzer, *Moral Philosophy and Rhetoric in the* Institutes*: Quintilian on Honor and Expediency*, Rhetoric Society Quarterly (36.3), 2006, 263–280.
6. Gerard O'Daly, *Remembering and forgetting in Augustine, Confessions X = Memoria: Vergessen und erinnern*, hrsg. Anselm Haverkamp, Renate Lachmann, München, 1993, 31–46.
7. Dante Alighieri, *Összes művei*, Bp., 1962, 505–519 (és a kapcsolódó kommentárok).
8. Pál József, *„Silány időből az örökkévalóba". Az Isteni színjáték nyelvi és tipológiai szimbolizmusa*, Szeged, 1997.
9. Bonaventura, *Itinerarium mentis in Deum*. Magyarul: *A lélek zarándokútja Istenbe* = Szent Bonaventura *Misztikus művei*, Bp., 1990, 30–72.
10. Roberto Bellarmino, *De ascensione mentis in Deum*. Magyarul: Tasi Gáspár (ford.), *Elménknek Istenben föl-menetelérül a' teremtett állatok garádichin*, Bártfa, 1639.
11. Gábor Csilla, *Devóció és nyelvalkotás. Roberto Bellarmino elmélkedő könyvének magyar fordítása* = Uő., *Religió és retorika*, Kolozsvár, 2002, 278–317.
12. Kelemen Didák, *Nagypénteki második prédikáció* = Szelestei Nagy László (szerk.), *Régi magyar prédikációk*, Bp., 2005, 194–216.
13. 13. Tasi Réka, *Az isteni szó barokk sáfárai*, Debrecen, 2009, 142–187.

9. Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţilor epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu Inspectoratul Școlar Județean.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoaștere și înțelegere Abilitatea de explicare și de interpretare	Colocviu	67%
10.5 Seminar	Cunoaștere și înțelegere Abilitatea de explicare și de interpretare	Colocviu, lucrare scrisă	33%
	Participarea activă la discuţii		
10.6 Standard minim de performanţă			
• Studentul cunoaşte care sunt principalele concepte instrumentale ale domeniului retoricii clasice în context istoric, le recunoaşte şi le defineşte corect, le foloseşte adecvat în analize ale unor materiale specifice domeniului.			

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail:lett@lett.ubbcluj.ro

- Limbajul de specialitate este corect utilizat
- Abilitatea de explicare și de interpretare
- Elaborarea de lucrari de seminar, referate, cronici, dosare de receptare critică, participarea activă la discuţii, elaborarea de fişe de lectură din bibliografia obligatorie.

Data completării 19.03.2022	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar
Data avizării în departament 29.03.2022	Semnătura directorului de departament	
Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ştampila facultăţii

ROMÂNIA MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI DIN CLUJ-NAPOCA FACULTATEA DE LITERE DECANAT